

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้

จากการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้ง 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งนโยบายในการบริหารงานให้คณะครูเข้าใจอย่างชัดเจน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานโดยยึดหลักกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด และผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

1.2 พฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนงานของโรงเรียน โดยให้คณะครูมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาโครงการใหม่ ๆ ร่วมกับคณะครูเพื่อให้เกิดการยอมรับและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และ ผู้บริหารสถานศึกษามีความห่วงใยและให้ความช่วยเหลือคณะครูเมื่อประสบปัญหา

1.3 พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนใจให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน รองลงมา

คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือคณะครูในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูแสดงออกถึงศักยภาพในการปฏิบัติงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

จากที่ผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลักตามลำดับ

ครู มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาจำแนกตามโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ พฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก

โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และแบบภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก

2.2 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ระหว่างตำแหน่งและจำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.2.1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การพัฒนาการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พฤติกรรมภาวะผู้นำตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนที่มีความขนาดต่างกัน โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ข้อเสนอแนะของแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก

อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ได้ประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. จากการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และพฤติกรรมภาวะผู้นำยึดบุคคลเป็นหลัก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม นั้นได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างดีก่อนที่จะมาเป็นผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา แง่นโยบายในการบริหารงานให้คณะครูเข้าใจอย่างชัดเจน โดยยึดหลักกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัดและการที่จะศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ หลักคำพันธ์ (2547 : 80) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พันธุ์ไธ (2547 : 87) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิกตามความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก สังฆมณฑล อุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก มีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เริงชัย ทองทัฬ (2547 : 87) ได้ทำวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีแบบภาวะผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร และครูนั้นมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติงาน การควบคุมดูแลนั้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น ผู้บริหาร มีหน้าที่ที่มากกว่าครู ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการบริหารคน บริหารงานทางด้านวิชาการไปพร้อมกัน แต่ครูนั้นเน้นในเรื่องของการบริหารทางวิชาการมากกว่าบริหารคน จึงส่งผลให้มี

ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งครุณันมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่ถือเอาระเบียบเล็ก ๆ น้อย ๆ มาตำหนิคณะครู (โดยมองถึงประโยชน์เป็นหลัก) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลิน พูลวัน (2545 : 94) ได้ทำวิจัย เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทรศนะของผู้บริหารและครูเทศบาลในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัย การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ระหว่างทรศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลในเขตการศึกษา 10 ผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลมีทรศนะต่อแบบภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เริงชัย ทองทัฬ (2547 : 87) ได้ทำวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีทรศนะต่อแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน และข้าราชการครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีทรศนะต่อผู้นำแบบอัตนิยม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติตามแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม แบบภาวะผู้นำตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนที่มีความขนาดต่างกัน โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าขนาดของโรงเรียนนั้นไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในเรื่องของความคิดระหว่างผู้บริหาร และครู ซึ่งเป็นการได้รับการยึดในกฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงานตัวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พันธุ์ไธ (2547 : 87) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิกตามความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก สังกัดมณฑลอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก มีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิก สังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิก สังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและ 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคอทอลิก ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคอทอลิก สังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีผู้บริหาร

และครูเสนอทั้งหมด 180 คน ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แบบภาวะผู้นำ ยึดบุคคลเป็นหลัก รองลงมา คือ แบบภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์ และแบบภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารและครูนั้นมีการยึดแบบภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลักนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาและมอบอำนาจหน้าที่ให้กับคณะครูโดยไม่หวังว่าจะเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษานำเอา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะครูไปปฏิบัติ และต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา มอบหมายหน้าที่ให้คณะครูตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ศรีสมุทร (2555 : 107) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระศนะของผู้บริหารและครู สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แบบภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่มองเห็นทรัพยากรบุคคล เพื่อการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาสูงสุด มีหลักในการจงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเคารพ เชื่อถือ และเป็นกัลยาณมิตร มีการเสริมแรงและให้การสนับสนุนทุกคนเท่าเทียมกัน พิจารณาความดีความชอบ จากความรู้ความสามารถ และผลของการปฏิบัติงานและสำคัญยิ่งต้องบริหารงานโดยยึดหลักการ ครองตน ครองคน และครองงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารและครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีพระศนะต่อการปฏิบัติตามแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ว่ามีแบบภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความตั้งใจ พัฒนาสถาบันศึกษาโดยมุ่งเน้นความสำเร็จของงานเพื่อให้เกิดผลทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่ในทางกลับกันผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องไม่ใช้อำนาจ กฏ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ภายใต้บริบทของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำที่สามารถใช้หลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารงานกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยประกอบด้วย 10 หลัก คือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การตอบสนอง ภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ เปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทมติ การกระจายอำนาจ และ. คุณธรรม/จริยธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอื่น ๆ ตามหลักธรรมาภิบาล หรือด้านการบริหารจัดการทางการศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY